

Nederlands vakmanschap op kasteel Kempen am Niederrhein

De tweede fase van de restauratie van het kasteel Kempen am Niederrhein, net over de grens bij Venlo, is afgerond. Het bijzondere dak van het middeleeuwse monument is uitgevoerd door een Nederlandse specialist, Leidekkersbedrijf Van de Kimmenade bv uit Helmond. Deze keuze was gemotiveerd door het gegeven dat de leien in Maasdekking dienden te worden toegepast, iets waar men in Duitsland minder ervaring mee heeft.

Tekst: Edwin Fagel

Foto's: Van de Kimmenade bv

Het betreft een middeleeuws kasteel dat rond 1880 in neogotische Engelse landhuisstijl is herbouwd. In de loop der jaren zijn er diverse, geslaagde en minder geslaagde, renovaties geweest. Zo zijn er in het verleden betondakpannen toegepast en werden de goten waterdicht gemaakt met behulp van bitumen. Omdat de opdrachtgever het kasteel weer in de staat wilde herstellen waar het in de negentiende eeuw in verkeerde, is op basis van oude documentatie en fotomateriaal een reconstructie gemaakt. Aan de hand daarvan werden de werkzaamheden bepaald. Het kasteel kreeg daarom weer een dakbedekking van leien, keramische dakpannen en koperen goten.

Wat betreft de leien is het Duitse kasteel opvallend Nederlands: de leien zijn niet in Rijndekking gelegd, zoals in Duitsland gebruikelijk is, maar in Maasdekking, wat in Nederland meer gangbaar is: rechthoekige, ruitvormige en achthoekige leistenen in halfsteensverband en met haken gefixeerd. Duitse leidekkers hebben voornamelijk ervaring met Rijndekking (schubvormige leien in een schuine lijn omhoog en met nagels gefixeerd). Er werd dus gezocht naar een vakkundig bedrijf dat de leien in Maasdekking kon leggen. Via leverancier Lei Import bv kwam men uiteindelijk terecht bij Leidekkersbedrijf Van de Kimmenade uit Helmond. Het leidekkersbedrijf heeft een belangrijke rol gespeeld bij de voorbereiding. Aannemersbedrijf Zandenbouw bv uit Aarle-Rixtel nam de meeste overige bouwkundige werkzaamheden (zoals het herstellen van het dakbeschot) voor zijn rekening.

Techniek

Het dak is in twee fases gerestaureerd. De eerste fase behelsde het herstel van de zadeldaken (200 m², die werden voorzien van nieuwe, keramische dakpannen. De bestaande leien werden vervangen en er werden in deze fase ook twaalf dakkapellen gebouwd en bedekt met leien (195 m²). Hierover berichtten wij in *steilDAK* 3-2019. In de tweede fase, die onlangs is afgerond, zijn de twee grote en vier kleine torens

voorzien van leien (310 m²). De grote torens hebben vier dakvlakken en de kleine acht. Bijzonder voor Duitsland was dus de toepassing in Maasdekking, maar veel bouwdetails waren dan weer anders dan we in Nederland gewend zijn. Daarom was het vaak in de werkvoorbereiding en op het werk nog een behoorlijke puzzel om tot de juiste oplossing te komen.

Esthetisch

De leien zijn in twee kleuren toegepast: paarse Penrhyn natuurleien en grijze CWT natuurleien. Dit komt overeen met de historische situatie en het leidekkersbedrijf heeft de keuze voor de leien intensief begeleid. Importeur en leverancier Lei Import heeft de leien, voorafgaand aan de verwerking, gekeurd op kleur en kwaliteit. De torens zijn tenslotte fraai afgewerkt met looddeken. Het resultaat mag met recht bijzonder worden genoemd, het karakteristieke kasteel is weer in de oude luister hersteld. De esthetische kwaliteit werd na verwerking gecontroleerd (en goedgekeurd) door de Duitse stichting voor monumentenbescherming en de subsidieverstrekkers (o.a. Deelstaat Nordrhein-Westfalen). De zinken ornamenten zijn volledig vernieuwd.

“WAT BETREFT DE LEIEN IS HET DUITSE KASTEEL OPVALLEND NEDERLANDS: DE LEIEN ZIJN NIET IN RIJNDEKKING GELEGD, MAAR IN MAASDEKKING”

Duurzaamheid

Toepassing van isolatie of zonnepanelen was in deze situatie niet goed mogelijk en ook niet echt wenselijk. Wel wordt de zoldervloer geïsoleerd, zodat de onderliggende ruimtes comfortabeler worden. Vanzelfsprekend is de keuze voor leien een duurzame keuze: de leverancier biedt een 100-jarige garantie op de technische en esthetische kwaliteit van de leien.

- **OPDRACHTGEVER:** GUT HEIMENDAHL / HAUS BOCKDORF, KEMPEN (DUITSLAND)
- **DAKDEKKER:** LEIDEKKERSBEDRIJF VAN DE KIMMENADE B.V., HELMOND
- **BOUWKUNDIGE WERKZAAMHEDEN:** ZANDEBOUW B.V., AARLE-RIXTEL
- **LEVERANCIER LEISTENEN:** LEI IMPORT B.V., MAASBRACHT

Dit artikel kunt lezen op www.steildak.nl

Samenwerking

Omdat de betrokken bouwpartijen (allemaal familiebedrijven!) via het leidekkersbedrijf werden aangezocht, werd gewerkt met vertrouwde partijen die een bewezen kwaliteit leverden. De communicatielijnen waren kort en ook omdat het onderling vertrouwen groot was, konden de werkzaamheden in goede samenwerking worden uitgevoerd. Communicatie met de opdrachtgever was nog een uitdaging vanwege de taal, maar dat is goed verlopen. De administratieve rompslomp is overigens behoorlijk bij een project over de grens. Een uitvoerder moet zich bijvoorbeeld inschrijven bij de Handelskammer en sociale premies aanmelden. Dat heeft het leidekkersbedrijf nu allemaal op orde, dus men staat zeker open voor meer projecten in Duitsland.

Veiligheid

Tijdens de werkzaamheden stonden de daken (in de eerste fase) en de torens (tweede fase) tot boven het niveau van de dakgoten in de steigers (inclusief netten). Dit werd door Duitse experts uitgevoerd, omdat de regelgeving in Duitsland anders is dan de Nederlandse. Zo was het wenen dat de bouwsteigers in Duitsland smaller zijn dan in Nederland. Voor de onderhoudsfase zijn geen extra maatregelen nodig.

Het kasteel op het Duitse Landgoed Heimendahl is volledig in ere hersteld en is weer in volle glorie te bewonderen. In het land waar wij altijd met bewondering naar kijken, omdat het vakmanschap daar de erkenning krijgt die het toekomt, is het een mooi idee dat voor deze bijzondere klus vakmensen uit ons land verantwoordelijk zijn geweest. ●

